

การพัฒนารูปแบบบัญชีการเงินวิสาหกิจชุมชน ทอผ้าสีธรรมชาติ: กรณีศึกษากลุ่ม บ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

The Financial Accounting Model Development of Natural Color Clothes Weaving in Community Enterprise : A Case Study of Baan Nong Hua Wua, Tambon Koksi, Muang District, KhonKaen Province.

บันเฉย ศรีแก้ว, วิภากรณ์ ศรีหาธาตุ, ปิยะณัฐ ฤนพุดม
อาจารย์ประจำ สาขาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
E-mail: Buncher.sri@neu.ac.th,
Wipaporn.aew@neu.ac.th,
Nat4706@neu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาบริบทของระบบบัญชีการเงิน ปัญหา อุปสรรค และความต้องการใช้ระบบบัญชีการเงินรวมถึงพัฒนาระบบบัญชีการเงินให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชี การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสีธรรมชาติ : กรณีศึกษากลุ่ม บ้านหนองบัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 15 ราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการควบคุมภายในและระบบบัญชี

ผลจากการวิจัยพบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 65 ปี และมีระยะเวลาที่เคยใช้บัญชี 1 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ใช้ สมุดรายวันทั่วไป สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย บัญชีแยกประเภททั่วไป งบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน และงบกระแสเงินสด

กลุ่มตัวอย่างใช้สมุดเงินสดรับ สมุดรายวันเงินสดจ่าย และบัญชีลูกหนี้รายตัว ในการบันทึกรายการที่เกิดขึ้นในขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในรูปแบบบัญชีการเงินที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าสีธรรมชาติเคยบันทึกบัญชีในระดับน้อยและทำให้เกิดปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านบัญชี

นอกจากนี้ยังพบว่าการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างไม่มีการกำหนดผังงาน และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่เหมาะสมตามหลักการควบคุมภายใน เช่น ทำให้เกิดปัญหาด้านการบันทึกบัญชีลงในสมุดบัญชีต่างๆ การไม่คิดดอกเบี้ยให้แก่สมาชิกที่กู้เงิน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกบัญชีไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นต้น

คำสำคัญ: ระบบบัญชี วิสาหกิจชุมชน

ABSTRACT

This research study the context of the financial problems and the need for financial accounts, including financial accounting system developed to meet the needs of users of accounting information. The research was conducted with participation by interviews and focus groups, Questionnaires were used to collect data, The sample SME weaving natural color, A Case Study, Ban Khok Wua head color Muang Khon Kaen 15 aims to study the internal control system and accounting systems.

The research results showed that the respondents were female, mean age 65 years and has long been used to account for up to one year the samples are not used the general journal, purchases journal, sales journal, general ledger, profit and loss statement, Statement of financial position, and statement of cash flow.

The samples were used cash receipts journal, cash disbursement journal, account receivable, the recording took place. The samples are understood in the financial accounting form about weaving natural color ever recorded at a low level and cause problems in the practice of accounting in addition to, It also found that the performance of the sample was not defined flowcharts and assign responsibilities based on the principle of internal control, such as cause problems logging into the account in the book, non-interest for loans to its members, documents related to the accounting records are not legally etc.

KEYWORD: Accounting system, Community enterprise

บทนำ

นับตั้งแต่เกิดปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจโลก ในปี 2551 เป็นต้นมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการแข่งขันอย่างรุนแรง ความจำเป็นของธุรกิจในด้านความบรรลุเป้าหมายขององค์กร ส่วนใหญ่จะเป็นการมุ่งหวังผลกำไรระยะสั้นมากเกินไป ไม่คำนึงถึงความยั่งยืนของธุรกิจ และสังคม จึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา รัฐบาลในยุคนั้นได้ตระหนักถึงความสำคัญ จึงได้ออกแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 11 (2555 – 2559) เพื่อที่จะแก้ปัญหาซึ่งกรอบแผนการพัฒนาเศรษฐกิจฉบับนี้ส่วนใหญ่จะเกี่ยวเนื่องกับทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะการส่งเสริมธุรกิจภาคส่วนชนบทให้สามารถพึ่งพาตัวเองได้ เรียกว่า วิสาหกิจชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่จะนำพาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของชุมชน ให้ดีขึ้นและยั่งยืนนั่นเอง (มยุรี บุตรโต, 2553) และปัจจุบันบทบาทของวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยอย่างยิ่ง จะเห็นได้จากสถิติข้อมูลการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนในเว็บไซต์ของกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

โดยเฉพาะในเขตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปี 2556 – 2558 จำนวน 1,053 6,096 และ 7,367 แห่ง ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่า จะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐเป็นอย่างดี แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมในการแข่งขัน และมีปัญหาด้านต่างๆ จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Somswasdi et al. (2015) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนกรณีบ้านดอนช้าง จังหวัดขอนแก่น โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก 48 วิสาหกิจชุมชน ปรากฏว่า ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า มีปัญหาหลายประการ เช่น การจัดการภายในองค์กร และการขาดความรู้ในทุกด้านของการจัดการ สำหรับการพัฒนาของชุมชนผู้ประกอบการ โปรแกรมการฝึกอบรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาความรู้และทักษะ และชี้แนะให้หน่วยงานต่างๆ เข้ามาช่วยในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับ Chantarasombat และ Singkeaw (2012) และ Mahain et al. (2011)

จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่ทำการเกษตรและมีชื่อเสียงในการจัดตั้งกลุ่ม

วิสาหกิจชุมชน การทอผ้า ทั้งผ้าฝ้ายและผ้าไหม โดยการรวมตัวกันของสตรี ตั้งเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจที่สร้างรายได้ที่มีชื่อเสียง จากการศึกษาในระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชนเรียงลำดับตามพื้นที่ จะเห็นว่า ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นมีจำนวนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 22 แห่ง ถือว่ามากเป็นอันดับที่ 2 ในอำเภอเมือง และคิดเป็นร้อยละ 10 ของทั้งหมด และวิสาหกิจชุมชนที่แบ่งตามประเภทกิจการด้านผลิตภัณฑ์ผ้าทอ และเสื้อผ้า มีจำนวน 13 ชุมชน แต่ปรากฏว่า วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านทอผ้าสีธรรมชาติ บ้านหนองหัววัว ไม่ผ่านการประเมินจากภาครัฐ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับวิสาหกิจชุมชนนี้ โดยเฉพาะด้านข้อมูลทางการบัญชี เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการบริหารต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทของระบบบัญชีการเงินของวิสาหกิจชุมชนการทอผ้าสีธรรมชาติ บ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และความต้องการใช้ระบบบัญชีการเงินวิสาหกิจชุมชนการทอผ้าสีธรรมชาติ บ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเพื่อจัดทำรูปแบบทางบัญชีการเงิน
3. เพื่อพัฒนาระบบบัญชีการเงินวิสาหกิจชุมชนการทอผ้าสีธรรมชาติให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ลักษณะของการศึกษาเพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านระบบบัญชี และนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบที่เหมาะสมของวิสาหกิจชุมชน บ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีขอบเขตการวิจัย เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยมีดังนี้

ขอบเขตการวิจัย

- 1) ขอบเขตด้านพื้นที่ : กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทอผ้าสี

ธรรมชาติ บ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

- 2) ขอบเขตด้านเนื้อหา : ศึกษาบริบทของระบบบัญชีและจัดทำรูปแบบทางการบัญชีที่เหมาะสม
- 3) ขอบเขตด้านประชากร: สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสีธรรมชาติ บ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 15 คน
- 4) ขอบเขตด้านเวลา : มกราคม – ธันวาคม 2558

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล

ประกอบด้วย 1) การสัมภาษณ์ 2) การสนทนากลุ่ม 3) การประเมินผลความพึงพอใจหลังใช้รูปแบบบัญชีการเงิน 4) การออกแบบรูปแบบการบันทึกบัญชีการเงินที่เหมาะสมกับผู้ใช้

1) การสัมภาษณ์ ซึ่งใช้แบบสอบถาม ในการบันทึกข้อมูลโดยให้ระดับความสำคัญ 5 ระดับ ได้แก่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบบริบทของระบบบัญชี วิสาหกิจชุมชนการทอผ้าสีธรรมชาติ บ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของสมาชิกได้แก่ เพศ อายุ วัน เดือนปีที่สัมภาษณ์ ระยะเวลาที่เคยใช้บัญชี

ตอนที่ 2 ข้อมูลบัญชีการเงินที่ผู้ทำบัญชียานำมาใช้บันทึกข้อมูลทางการเงิน ได้แก่ สมุดรายวันทั่วไป สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย สมุดรายวัน รับ-จ่ายเงิน สมุดเงินสด แยกประเภททั่วไป แยกประเภทย่อยรายตัว(ลูกหนี้ เจ้าหนี้) งบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงินของกิจการ และงบกระแสเงินสด

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบบัญชีการเงินเดิมที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสีธรรมชาติเคยบันทึกบัญชีแบ่งเป็นระดับการใช้รูปแบบบัญชี ได้แก่ สมุดบัญชีเงินสด สมุดบัญชีรับ-จ่าย แยกประเภทย่อยรายตัวลูกหนี้ ลักษณะคำถามเกี่ยวกับความสามารถเข้าใจรูปแบบ การแบ่งหมวดหมู่ชัดเจน ความเข้าใจในชื่อบัญชี จำนวนช่องไม่ซับซ้อน/สมบูรณ์

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบันทึกบัญชีในรูปแบบบัญชีเดิมได้แก่ สมุดบัญชีเงินสด

สมุดบัญชีรับ-จ่าย แยกประเภทย่อยรายตัวลูกหนี้ แบ่งเป็นระดับของปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับรูปแบบบัญชี ความครบถ้วนของข้อมูล ชื่อบัญชีที่เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสีธรรมชาติ ความยากง่าย ในการลงรายการ การแสดงยอดคงเหลือตอนสิ้นเดือน และการนำรูปแบบบัญชีไปใช้งานในวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสีธรรมชาติ

2) การสนทนากลุ่ม เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้นำกลุ่ม สมาชิก และผู้ทำวิจัย เพื่ออภิปรายปัญหาและแนวทางการแก้ไข และการตอบคำถามจากการซักถาม

3) ประเมินความพึงพอใจหลังทดลองใช้รูปแบบบัญชีการเงิน สำหรับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสีธรรมชาติ ได้แก่ สมุดบัญชีเงินสด สมุดบัญชีรับ-จ่าย แยกประเภทย่อยรายตัวลูกหนี้ แบ่งเป็นระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับความยากง่ายของรูปแบบบัญชี ความสามารถในการเข้าใจในรูปแบบบัญชี การแบ่งหมวดหมู่บัญชีชัดเจน ชื่อบัญชีสอดคล้องกับวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสีธรรมชาติ จำนวนช่องชัดเจน/สมบูรณ์ ชื่อบัญชีเข้าใจง่าย ความสามารถในการลงบัญชีที่เกี่ยวข้องกับรายการที่เกิดขึ้นการแสดงยอดคงเหลือในตอนสิ้นเดือน

4) ออกแบบบันทึกบัญชีการเงินวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสีธรรมชาติ ใหม่โดยผู้วิจัย เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการใช้งานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้า จังหวัดขอนแก่น โดยบัญชีการเงินประกอบด้วย การบันทึกบัญชีรายรับรายจ่าย สมุดเงินสด บัญชีลูกหนี้ย่อยรายตัว ซึ่งบัญชีการเงินสำหรับวิสาหกิจชุมชนทอผ้าที่ออกแบบใหม่มีการตรวจสอบคุณภาพของแบบบันทึกตามความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีจำนวน 3 คน ประกอบด้วย อาจารย์บัญชี นักบัญชี และนักบัญชีสหกรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการก่อนเก็บข้อมูล

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) สํารวจพื้นที่ภาคสนามเบื้องต้นกับกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสีธรรมชาติบ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 15 คนที่เคยทำบัญชี

การเงินที่ออกแบบโดยภาครัฐหรือเอกชน เพื่อนำไปสู่การทราบข้อมูลขั้นพื้นฐานของสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบของบัญชีการเงิน

2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

1) ดำเนินการสัมภาษณ์กับกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสีธรรมชาติ บ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 15 คนที่เคยทำบัญชีการเงินที่ออกแบบโดยภาครัฐหรือเอกชน เพื่อนำไปสู่การทราบข้อมูลขั้นพื้นฐานของสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบของบัญชีการเงิน

2) ดำเนินการออกแบบบัญชีการเงินสำหรับทอผ้าสีธรรมชาติโดยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ 3 คนเพื่อนำไปสู่การออกแบบบัญชีการเงินสำหรับทอผ้า ประกอบด้วย อาจารย์บัญชี ผู้ทำบัญชี และนักบัญชีสหกรณ์

3) ดำเนินการทดลองใช้บัญชีการเงินทอผ้าสีธรรมชาติ โดยให้สมาชิก 15 คน ทำการทดลองบันทึกข้อมูลลงในบัญชีการเงินสำหรับทอผ้าสีธรรมชาติที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้นมาใหม่ ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีเป็นเวลา 2 สัปดาห์

4) ทำการประเมินผลความพึงพอใจหลังการทดลองใช้บัญชีการเงินสำหรับทอผ้าในส่วนความยากง่ายในการทดลองใช้บัญชีของสมาชิกและข้อเสนอแนะปรับปรุงการออกแบบบัญชีการเงินสำหรับทอผ้า

5) นำผลประเมินความพึงพอใจมาเป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงบัญชีการเงินสำหรับทอผ้าโดยการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชี 3 คนเพื่อนำไปสู่การออกแบบบัญชีการเงินสำหรับทอผ้าประกอบด้วย อาจารย์บัญชี นักบัญชี และผู้ทำบัญชีสหกรณ์

3. หลังการเก็บข้อมูล

1) ทำการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยจะทำให้ทราบข้อมูลขั้นพื้นฐานของสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบบัญชีการเงินสำหรับทอผ้า ซึ่งไปใช้ประกอบการออกแบบบัญชีการเงินต่อไป

2) ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของขอบเขตในการออกแบบบัญชีการเงินสำหรับทอผ้า

3) ทำการตรวจสอบความถูกต้องของการทดลองใช้

บัญชีการเงินสำหรับการทอผ้าของสมาชิกหลังการทดลองใช้
บัญชีการเงินสำหรับทอผ้าสี่ธรรมชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

- นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปสู่การทราบข้อมูลขั้นพื้นฐานของสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบบัญชีการเงินสำหรับทอผ้าสี่ธรรมชาติ นำข้อมูลจากสมาชิกมาทำการจัดระเบียบข้อมูล และเขียนบรรยายเชิงพรรณนา
- นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ของการประเมินผลความพึงพอใจ หลังการทดลองใช้บัญชีการเงินสำหรับสมาชิกทอผ้าในส่วนความยากง่ายในการใช้บัญชี และข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงการออกแบบบัญชีการเงินสำหรับทอผ้ามาทำการจัดระเบียบและเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบบัญชีการเงินวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสี่ธรรมชาติ : กรณีศึกษากลุ่ม บ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประเด็น คือ

- เพื่อศึกษาบริบทของระบบบัญชีการเงิน
- เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และความต้องการใช้ระบบบัญชีการเงิน
- เพื่อพัฒนาระบบบัญชีการเงินให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชี ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ผลลัพธ์ เป็นดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทของระบบบัญชีการเงิน ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 บริบท ได้แก่ ผลการศึกษาบริบทของระบบบัญชีการเงินเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป ผลการศึกษาบริบทของระบบบัญชีการเงินเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นในการบัญชีการเงิน และผลการศึกษาบริบทของระบบบัญชีการเงินเกี่ยวกับความเข้าใจในรูปแบบบัญชีการเงินเดิมที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าสี่ธรรมชาติเคยบันทึกบัญชีผลลัพธ์เป็นดังนี้

ผลการศึกษาบริบทของระบบบัญชีการเงินเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของ สมาชิกกลุ่มทอผ้าสี่ธรรมชาติ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 65 ปี เป็นคนใน

หมู่บ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ระยะเวลาที่เคยใช้บัญชี 1 ปีขึ้นไป

ผลการศึกษาบริบทของระบบบัญชีการเงินเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นในการบัญชีการเงินของสมาชิกกลุ่มทอผ้าสี่ธรรมชาติ พบว่า ไม่ได้ใช้สมุดรายวันทั่วไป สมุดรายวันซื้อสมุดรายวันขาย แยกประเภททั่วไป งบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงินของกิจการ และงบกระแสเงินสด มีเพียง สมุดรายวันรับ-จ่ายเงิน สมุดเงินสด และบัญชีย่อยลูกหนี้รายตัวเท่านั้นที่ใช้ข้อมูลบัญชีการเงินในการบันทึกบัญชี

ผลการศึกษาบริบทของระบบบัญชีการเงินเกี่ยวกับความเข้าใจในรูปแบบบัญชีการเงินเดิมที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าสี่ธรรมชาติเคยบันทึกบัญชี สามารถสรุปได้ 3 ด้านดังนี้ ด้านสมุดเงินสด ด้านสมุดบัญชีรับ-จ่ายเงิน และด้านบัญชีย่อยลูกหนี้ ด้านสมุดเงินสด ประกอบด้วย ความเข้าใจในรูปแบบบัญชีส่วนใหญ่เข้าใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 53 แบ่งหมู่ชัดเจน ส่วนเข้าใจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33 ชื่อบัญชีสอดคล้องกับวิสาหกิจชุมชนผ้าสี่ธรรมชาติ/ครบถ้วน ส่วนใหญ่เข้าใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 47 สามารถลงบัญชีเกี่ยวกับเงินสดได้ ส่วนใหญ่เข้าใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 33 สรุปยอดคงเหลือในตอนสิ้นเดือนได้ ส่วนใหญ่เข้าใจน้อยคิดเป็นร้อยละ 60 ด้านสมุดบัญชีรับ-จ่ายเงิน ประกอบด้วย ความเข้าใจในรูปแบบบัญชี ส่วนใหญ่มีความเข้าใจน้อยคิดเป็นร้อยละ 33 ช่องบัญชีมีความซับซ้อน/สมบูรณ์ ส่วนใหญ่มีความเข้าใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33 แสดงช่อง วัน เดือน ปีและสรุปยอดคงเหลือได้ ส่วนใหญ่มีความเข้าใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 53 มีการระบุช่องรายการเกี่ยวกับการรับ-จ่ายเงินที่เกิดขึ้นประจำในแบบฟอร์มได้ ชัดเจน/เหมาะสม ส่วนใหญ่มีความเข้าใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46 ด้านและด้านบัญชีย่อยลูกหนี้ ประกอบด้วย รูปแบบบัญชีลูกหนี้ชัดเจนสามารถลงรายการได้ง่าย ส่วนใหญ่มีความเข้าใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 33 แยกเป็นลูกหนี้รายตัวได้ชัดเจน ส่วนใหญ่มีความเข้าใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40 สรุปยอดคงเหลือสิ้นเดือนได้ ส่วนใหญ่มีความเข้าใจน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43

ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และความต้องการใช้ระบบบัญชีการเงิน ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และความต้องการใช้ระบบบัญชีการเงินวิสาหกิจชุมชน ในการใช้รูปแบบบัญชีการเงินแบบเดิม 3 ด้าน ดังนี้

ด้านสมุดเงินสด ด้านสมุดบัญชีรับ-จ่ายเงิน และด้านบัญชีย่อยลูกหนี้ ด้านสมุดบัญชีเงินสด ประกอบด้วย รูปแบบบัญชีมีจำนวนช่องเกี่ยวกับข้อมูลซับซ้อนมากเกินไป เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46 สามารถเข้าใจรูปแบบชื่อบัญชีที่เกิดขึ้นได้ เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 มีความรู้ด้านบัญชีเงินสดได้ เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46 มีการระบุช่องรายการที่เกิดขึ้นประจำชัดเจนสามารถลงรายการขึ้นประจำในแบบฟอร์มได้ เป็นปัญหาและอุปสรรคปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46 มีการฝึกอบรมบัญชีเงินสดเสมอ เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อย คิดเป็นร้อยละ 40 ด้านสมุดบัญชีรับ-จ่ายเงินสด ประกอบด้วย สามารถเข้าใจรูปแบบชื่อบัญชีที่เกิดขึ้นได้ เป็นปัญหาและอุปสรรคปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 53 มีรายการครบถ้วนสามารถลงรายการได้ทันที เป็นปัญหาและอุปสรรคปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46 มีการระบุช่องรายการเกี่ยวกับการรับ-จ่ายเงินที่เกิดขึ้นประจำในแบบฟอร์มได้ชัดเจน/เหมาะสม เป็นปัญหาและอุปสรรคปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46 มีการฝึกอบรมบัญชีเงินสดเสมอ เป็นปัญหาและอุปสรรคปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46 ผู้ทำบัญชีมีความรู้ด้านบัญชีรับ-จ่ายดี เป็นปัญหาและอุปสรรคปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46 สามารถสรุปยอดรับ-จ่ายคงเหลือสิ้นเดือนได้ดี เป็นปัญหาและอุปสรรคปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46 ผู้ทำบัญชีเห็นความสำคัญ/และมีการฝึกอบรมด้านบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เป็นปัญหาและอุปสรรคมาก คิดเป็นร้อยละ 46

ด้านบัญชีย่อยลูกหนี้ ประกอบด้วย สามารถเข้าใจรูปแบบได้ง่าย เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อย คิดเป็นร้อยละ 40 สามารถลงรายการลูกหนี้ย่อยรายตัวได้ เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อย คิดเป็นร้อยละ 46 สามารถสรุปยอดลูกหนี้รายตัวสิ้นเดือนได้ เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อย คิดเป็นร้อยละ 46

และผลจากการสนทนากลุ่ม เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ในกลุ่ม สมาชิก และผู้ทำวิจัย เพื่ออภิปรายปัญหา และแนวทางการแก้ไข และการตอบคำถามจากการซักถาม เป็นดังนี้ สมาชิกกลุ่มได้รับการชี้แนะจากหน่วยงานภาครัฐ ในด้านการบันทึกบัญชีเพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบของทางราชการ แต่เนื้อหารายละเอียดซับซ้อนมากเกินไปจนไม่สามารถที่จะเข้าใจได้ จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้น

เช่น ไม่มีผังงาน ความรับผิดชอบงานบุคคลคนเดียวรับผิดชอบหลายหน้าที่ การบันทึกบัญชีลงในสมุดบัญชีต่างๆ ปะปนกับรายการส่วนตัวและรายการอื่น การกั๊ยืมเงินของลูกหนี้สมาชิกไม่คิดดอกเบี้ย โบนัสรับเงินไม่เรียงวันที่ และขาดการควบคุมภายใน

ตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อพัฒนาระบบบัญชีการเงินให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชี โดยผู้วิจัยได้ทดลองปรับเปลี่ยนรูปแบบการบันทึกบัญชีให้ง่ายขึ้น และแนะนำให้ สมาชิกกลุ่มฯ ใช้สมุดบัญชี 4 เล่ม ประกอบด้วย สมุดเงินสด สมุดรายวันทั่วไป สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป และบันทึกต้นทุน ส่วนทะเบียนต่างๆ ประกอบด้วย ทะเบียนสมาชิกและหุ้น ทะเบียนสินค้าและวัตถุดิบ ทะเบียนบัญชีย่อยลูกหนี้-เจ้าหนี้ เอกสารประกอบการลงบัญชี ประกอบด้วย โบนัสรับเงินที่มีเลขที่ใบเบิกเงิน ใบขายเชื่อ ส่วนด้านการควบคุมภายใน เสนอแนะให้จัดผังองค์กรใหม่ เพื่อสามารถสอบถามกันได้ โดยระบุตำแหน่ง โดยแยกหน้าที่ให้ชัดเจน เช่น ด้านการเงิน การบัญชี การตลาด และการตรวจสอบ

จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบระบบบัญชีใหม่ ระดับความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่ม ผลลัพธ์เป็นดังนี้ ด้านสมุดเงินสด ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถเข้าใจในรูปแบบบัญชีได้ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53 การแบ่งหมวดหมู่บัญชีชัดเจน ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46 จำนวนช่องไม่ซับซ้อนข้อมูลด้านบัญชีครบถ้วน สมบูรณ์ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33 ชื่อบัญชีที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับวิสาหกิจ ระดับความพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33 มีการระบุช่องรายการที่เกิดขึ้นประจำ ชัดเจน สามารถลงรายการขึ้นประจำได้ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46 สามารถแสดงยอดคงเหลือสิ้นเดือนได้ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60 ด้านสมุดรับ-จ่ายเงิน

ด้านสมุดรับ-จ่ายเงิน ประกอบด้วย สามารถเข้าใจรูปแบบบัญชีได้ ระดับความพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 การแบ่งหมวดหมู่บัญชีชัดเจน ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40

จำนวนช่องไม่ซับซ้อน ข้อมูลด้านบัญชี ครบถ้วน/สมบูรณ์ ระดับความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 40

ข้อบัญญัติที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสี่
 ธรรมชาติ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40
 มีการระบุช่องรายการที่เกิดขึ้นประจำชัดเจนสามารถลง
 รายการขึ้นประจำในแบบฟอร์มได้ ระดับความพึงพอใจ
 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 สามารถแสดงยอดคงเหลือสิ้น
 เดือนได้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 ด้าน
 บัญชีย่อยลูกหนี้ ประกอบด้วย รูปแบบบัญชีลูกหนี้ชัดเจน
 สามารถลงรายการได้ง่าย ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
 คิดเป็นร้อยละ 46.67 สามารถลงรายการลูกหนี้ย่อยรายตัวได้
 ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.67 สามารถสรุป
 ยอดลูกหนี้รายตัวสิ้นเดือนได้ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
 คิดเป็นร้อยละ 53.33

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำบัญชี
 วิสาหกิจชุมชนทอผ้าเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการบันทึกบัญชีการ
 เงินรูปแบบเดิมบันทึกด้วยมือ และปัจจุบันสมาชิกกลุ่มใหญ่
 ยังทำการบันทึกบัญชีเพราะทำให้ทราบถึงรายได้ ค่าใช้จ่าย
 ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการทอผ้าสี่ธรรมชาติ ส่วนการนำข้อมูล
 ที่บันทึกบัญชีไปใช้ประโยชน์อื่นนอกเหนือที่ใช้ในกลุ่มทอ
 ผ้าแล้ว สมาชิกยังได้นำไปประยุกต์ใช้ในครัวเรือนและเป็น
 เอกสารการยื่นกู้เงินจากกลุ่มทอผ้า ในเรื่องความต้องการ
 รูปแบบบัญชีการเงินใหม่สมาชิกส่วนใหญ่ต้องการให้มีรูป
 แบบที่ง่าย จำนวนช่องข้อมูลไม่ซับซ้อน มีรายการบัญชี
 ที่เกิดขึ้นประจำในแบบฟอร์ม สามารถกรอกข้อมูลที่เป็น
 ตัวเลขได้ด้วยสมาชิกกลุ่มผู้ทำบัญชีเอง ซึ่งการบันทึกบัญชี
 แบบง่ายๆ นี้สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วัชร อันวินวัฒน์
 (2554) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัด
 ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการศึกษา
 สภาพการณ์การจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัด
 นครศรีธรรมราช มีการจัดทำบัญชีแต่ยังไม่มีการเรียนรู้ระบบ
 บัญชี มีเพียงการจดบันทึกบัญชีแบบง่ายๆ สมุดบัญชีมีเพียง
 ไม่กี่เล่ม การก่อตั้งขึ้นโดยกลุ่มชาวบ้านไม่มีความรู้หรือไม่ได้
 ศึกษาวิชาการบัญชีโดยเฉพาะและตัวเลขทางการเงินก็ไม่
 ไม่ซับซ้อน ดังนั้นการจดบันทึกบัญชีจึงมีลักษณะเหมือน
 เป็นการเตือนความจำว่ามีการซื้อวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้า
 เพื่อออกจำหน่ายและการจำหน่ายได้จำนวนเงินเท่าไร

มากกว่าการมุ่งหวังที่จะจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามหลักการ
 บัญชีที่รับรองทั่วไป และการบันทึกบัญชีแบบง่ายๆ จำนวน
 ช่องข้อมูลไม่ซับซ้อนนี้สอดคล้องกับวิสาหกิจชุมชนกรู๊ป
 รัศมีคอนเจตีย์ อำเภอดอนเจตีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี (กรม
 ตรวจบัญชีสหกรณ์, 2555:) ซึ่งนายศักดิ์ศรี อินทร์บำรุง
 กล่าวว่า เริ่มต้นวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรียังไม่มี
 การเรียนรู้ระบบบัญชี จึงจัดทำบัญชีแบบง่ายๆ ทำให้เกิด
 ความยุ่งยากต่อการตรวจสอบจากคณะกรรมการและ
 สมาชิกด้วยกัน จนกระทั่งเมื่อสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
 สุพรรณบุรีได้เข้ามาแนะนำความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี
 แจกสมุดและเอกสารประกอบการทำบัญชีและได้เรียนรู้
 เกี่ยวกับกระบวนการทำบัญชีแล้วทำให้เห็นความแตกต่าง
 โดยเฉพาะเรื่องความถูกต้องชัดเจน และสามารถตอบคำถาม
 ด้านการเงินแก่สมาชิกได้

2. จากผลการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นการบัญชีการเงิน
 ที่ผู้ทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนนำมาใช้บันทึกข้อมูลด้านการ
 เงิน พบว่า ข้อมูลการบัญชีที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสี่
 ธรรมชาตินำมาบันทึกข้อมูลด้านการเงิน เมื่อพิจารณาเป็น
 รายข้อ สามารถทราบได้ว่ามีเพียงสมุดรายวันรับ-จ่ายเงิน
 สมุดเงินสด และบัญชีย่อยลูกหนี้รายตัวเท่านั้น ไม่มีการจัดทำ
 ทางการเงินอันประกอบด้วยงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะ
 การเงินและงบกระแสเงินสดเลย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ
 ผลการวิจัยของ ขวัญนรี กล้าปราบโจร (2554) ที่ได้ศึกษา
 แนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารต้นทุนผลิตภัณฑ์
 ชุมชน ตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดกาญจนบุรี จาก
 ผลการวิจัยข้อมูลทางการบัญชีที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการ
 บริหารต้นทุน พบว่าข้อมูลทางการเงินที่ผู้บริหารนำมาใช้
 บริหารต้นทุนมีเพียงประเภทเดียวคือ สมุดรายวัน/บัญชีแยก
 ประเภท/ทะเบียน/รายงาน ซึ่งได้แก่ สมุดเงินสดรับ-จ่ายและ
 สมุดรายวันขาย ส่วนข้อมูลทางการบัญชีที่ผู้บริหารไม่นำมา
 ใช้บริหารต้นทุนคือ งบแสดงฐานะการเงิน (งบดุล) งบกำไร
 ขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแส
 เงินสด หมายเหตุประกอบงบการเงิน

3. จากผลการศึกษาการใช้รูปแบบบัญชีการเงินแบบ
 เดิมมีการใช้รูปแบบบัญชีต่างๆ ดังต่อไปนี้ สมุดบัญชีเงินสด
 สมาชิกผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีระดับการใช้รูปแบบบัญชีเงินสด
 สามารถเข้าใจได้ในระดับน้อย นอกจากนั้นลักษณะบัญชี

การเงินการแบ่งหมู่ได้ชัดเจน สมาชิกส่วนใหญ่เลือกระดับน้อย การแบ่งช่อง วัน เดือน ปี และช่องการรับ จ่ายเงินสดชัดเจนอยู่ในระดับน้อย รวมถึงข้อบัญญัติเกี่ยวกับการทอดผ้าสัตรีธรรมชาติครบถ้วนอยู่ในระดับน้อยและสามารถลงบัญชีรับจ่ายเงินสด สรุปลยอดคงเหลือสิ้นเดือนได้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน สมุดบัญชีรับ จ่ายเงิน การใช้รูปแบบบัญชีรับจ่ายเงินสมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง รวมถึงจำนวนช่องการลงรายการชัดเจน สมบูรณ์สามารถลงรายการได้ทันที ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้นบัญชีรับ จ่ายเงินยังแสดงช่อง วัน เดือน ปี พร้อมสรุปลยอดคงเหลือสิ้นปีได้ สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมีการระบุรายการจ่ายที่เกิดขึ้นเป็นประจำในรูปแบบฟอร์ม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย บัญชีย่อยลูกหนี้ย่อยรายตัวลูกหนี้ รูปแบบบัญชีลูกหนี้ชัดเจนลงรายการได้ง่าย สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง บัญชีลูกหนี้ย่อยรายตัวสามารถแยกลูกหนี้เป็นรายตัวได้อยู่ในระดับปานกลาง และสิ้นเดือนสามารถสรุปลยอดคงเหลือได้ อยู่ในระดับน้อย จากการศึกษาในรูปแบบบัญชีแบบเดิมได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มยุรี บุญโต (2553:) ศึกษาการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีแบบเดิมของธุรกิจชุมชนในจังหวัดอุทัยธานีที่หากกลุ่มปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและสร้างระบบบัญชีที่เหมาะสมกับธุรกิจชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า ระบบบัญชีแบบเดิมของธุรกิจชุมชนในจังหวัดอุทัยธานีที่หากกลุ่มปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน มีการจดบันทึกการรับ จ่าย จดบันทึกในสมุดเพื่อจัดทำรายงานรับ จ่าย ส่งหน่วยงานราชการ มีการจัดเก็บเอกสาร แต่ไม่มีการจดบันทึกต้นทุนเกี่ยวกับวัตถุดิบที่ซื้อและกลุ่มธุรกิจชุมชนเคยได้รับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. จากผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้บัญชีรูปแบบบัญชีการเงินแบบเดิม มีปัญหาและอุปสรรคการใช้รูปแบบบัญชีต่างๆ ดังต่อไปนี้ สมุดบัญชีเงินสด รูปแบบยุ่งยากเกี่ยวกับจำนวนช่องมากเกินไป ข้อบัญญัติชัดเจน/ข้อมูลครบถ้วนเข้าใจง่าย สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย มีรายการที่เกิดประจำในรูปแบบฟอร์มไม่สามารถกรอกข้อมูลได้ ผู้ทำบัญชีไม่สามารถบันทึกบัญชีได้อย่างเข้าใจ และผู้ทำบัญชี

มีความรู้ด้านบัญชีเงินสด สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย นอกจากนั้นผู้ทำบัญชีเห็นถึงความสำคัญในการลงสมุดบัญชีเงินสด และมีการฝึกอบรมเรื่องการลงบัญชีเงินสดสม่ำเสมอ สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสมุดรับ จ่ายเงินรูปแบบยุ่งยากเกี่ยวกับจำนวนช่องมากเกินไป สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ข้อบัญญัติชัดเจน/ข้อมูลครบถ้วนเข้าใจง่าย สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง รายการค้าที่เกิดประจำไม่สามารถกรอกในแบบฟอร์มกรอกข้อมูลได้ ด้านความสามารถผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่สามารถบันทึกบัญชีได้อย่างเข้าใจในระดับปานกลาง ผู้ทำบัญชีมีความรู้ด้านบัญชีรับ จ่ายดี สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย นอกจากนั้นผู้ทำบัญชีเห็นถึงความสำคัญในการลงสมุดบัญชีรับ จ่าย อยู่ในระดับปานกลาง และมีการฝึกอบรมเรื่องการลงบัญชีเงินสดสม่ำเสมอ สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน สมุดบัญชีย่อยรายตัวลูกหนี้ รูปแบบบัญชีลูกหนี้ชัดเจนสามารถลงรายการได้ง่าย สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สามารถแยกเป็นลูกหนี้รายตัวได้สรุปลยอดคงเหลือทุกสิ้นเดือน สมาชิกส่วนใหญ่ก็อยู่ระดับปานกลาง เช่นกัน นอกจากนั้นผู้ทำบัญชีมีความเข้าใจและสามารถลงบัญชีได้ สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมีการระบุรายการที่เกิดประจำในรูปแบบฟอร์มบัญชี สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยที่สุด จากปัญหาและอุปสรรคการใช้รูปแบบบัญชีการเงินทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ สมุดเงินสด สมุดรับจ่าย บัญชีลูกหนี้ย่อยรายตัวส่วนใหญ่เกี่ยวกับรูปแบบบัญชีซับซ้อน จำนวนช่องการลงบัญชีมีจำนวนมากเกินไป ความเข้าใจข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องยุ่งยาก ผู้ทำบัญชีเป็นคนมีอายุมาก ไม่มีความรู้ด้านบัญชีและบัญชีที่ทำก็เป็นบัญชีที่ทำด้วยมือ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มยุรี บุญโต (2553:) ศึกษาการจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี มีปัญหาเกี่ยวกับข้อบัญญัติมากเกินไป การทำบัญชีมีแบบฟอร์มต่างๆ มากมายรวมทั้งสมุดที่จัดทำมีหลายเล่ม ทำความเข้าใจยากและทำให้ไม่อยากทำบัญชี ปัญหาด้านความรู้ความสามารถของผู้ทำบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรี ฮันวิวัฒน์ (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งปัญหาด้านความรู้ความสามารถของผู้ทำบัญชีนั้นจะเป็นปัญหาด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน

ผู้ทำบัญชีขาดความรู้ด้านการทำบัญชี ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นขัดกับความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่จะต้องประกอบด้วยความรู้ ทักษะความเป็นมืออาชีพ มีจรรยาบรรณด้านการบัญชีและประสบการณ์ในการทำงาน

ชื่อบัญชีไม่ควรมีจำนวนมากจนทำให้เกิดการสับสน เพราะผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและไม่มีความรู้ด้านการบัญชี ก่อนการทำบัญชีจริงต้องมีการปูพื้นฐานหลักบัญชีการเงิน ก่อนถึงลงบัญชีวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ด้านรูปแบบบัญชีการเงินไม่ควรยุ่งยาก ซับซ้อน จำนวนช่องการลงบัญชีควรมีจำนวนน้อยแต่ข้อมูลครบถ้วนในการลงบัญชี
2. ด้านความรู้ความสามารถผู้ทำบัญชีควรมีการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอที่ผ่านมา เอกสารและวิธีการบัญชี

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณท่านอธิการบดี ดร.เอกอนันต์ สมบัติสกุลกิจ ที่มอบโอกาสพร้อมกับสนับสนุนในการทำวิจัย ผศ.ดร.กนกกร บุญมี ที่กรุณาให้คำแนะนำรวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆจนกระทั่งงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

รวมทั้ง นางรัศมี คุณธรรม นักวิชาการตรวจสอบบัญชี 6 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ขอนแก่นที่ได้ให้คำแนะนำรูปแบบบัญชีการเงินวิสาหกิจชุมชนทอผ้าสี่ธรรมชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2558). **คู่มือบัญชีกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์**. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2558. จาก www.cad.go.th.
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2555). **วิสาหกิจชุมชนกรู๊ปรักษ์เจดีย์ : ชี้นำบัญชีช่วยสร้างองค์กรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน**. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2555. จาก www.cad.go.th.
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2555). **ขั้นตอนการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน**. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2555. จาก www.cpd.go.th.
- กัญญามาน อินทหว่างและคณะ. (2550). **แนวทางการพัฒนาระบบการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยการใช้เศรษฐกิจพอเพียง**. มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- เกรียงศักดิ์ โชควรรกุล. (2555). **วิสาหกิจชุมชนสิ่งทอ จังหวัดชัยภูมิ**.
- ขวัญนรี กล้าปราบโจร. (2554). **แนวทางการพัฒนารูปแบบบัญชีการบริหารต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี**.
- ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์. (2554). **ความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่มีต่อประสิทธิผลการดำเนินงาน ของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในจังหวัดกาฬสินธุ์**. งานวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตกาฬสินธุ์.
- มยุรี บุตรโต. (2553). **การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี**. งานวิจัยคณะวิทยาการจัดการการบัญชีบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- มานิตย์ มานุษยานนท์. (2551). **การพัฒนาระบบบัญชีและการเงินของกลุ่มผลิตภัณฑ์ ตำบลท่าศาลาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**.
- วัชรวิวัฒน์. (2554). **ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช**. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์และคณะ. (2553). **การศึกษาระบบบัญชี สำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดอุบลราชธานี**. วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ 6(1),

- สุภาภรณ์ เฟ่งพิศ. (2553). **บทคัดย่อ: ปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีกรุงเทพมหานคร.**
สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจ ชุมชน. (2557). **วิสาหกิจชุมชนน่ารู้.** สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2558
จาก www.sceb.doac.go.th.
- สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11.**
สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2558. จาก www.udd.go.th.
- อรกัญญา โขจิตานนท์. (2553). **การพัฒนาระบบบัญชี กลุ่มชุมชนทอผ้าเพื่อการบริหารที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม.**
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- Chantarasombat, C., and Singkeaw, T. (2012). Quality business service provider in community enterprise.
Journal of Social Sciences, 8(2), 258-262
- Mahain, J., Phungwattananukul, A., Pongkachang, T., & Wongkhunghan, K. (2011). **The operations and
potentiality development of community enterprises: A case study of textile product and
apparel, Phatumthanee province.** Bangkok: Rajamangala University of Technology PhraNakorn.
- Somsasdi, C., Thongsukhowong, A. and Nakapaksin, S. (2015). The Guidelines for Management of
Community Enterprises: A Case Study of Don Chang Sub-district, Khon Kaen Province, Thailand.
Asian Social Science Journal. 11(5):91-96.

